

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Ціноутворення»***

Спеціальність: **D3 Менеджмент**
Освітній рівень: **перший (бакалаврський) рівень**
Освітня програма: **Менеджмент**

МАУП 2025

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Ціноутворення
Шифр та назва спеціальності	D3 «Менеджмент»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова професійної підготовки
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год. Лекції: Семінарські заняття: Самостійна робота студентів:
Терміни вивчення дисципліни	
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	
Дисципліни, які викладає НПП	
Напрями наукових досліджень	
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	
Контактна інформація викладача:	
Е-mail:	
Контактний тел.	
Портфоліо викладача на сайті кафедри / Інституту / Академії	

Анотація курсу. Ціни та ціноутворення – провідні категорії ринку, гнучкий та потужний важіль управління результатами господарської діяльності підприємства. Їх формування виявляє визначальний вплив на формування структури виробництва, рух суспільного продукту в матеріально-речовій формі, ефективність розподілу та використання факторів виробництва та визначає рівень життя населення. Навчальна дисципліна «Ціноутворення» націлена на формування необхідних теоретичних знань у сфері ціноутворення на макрорівні та практичних навичок щодо розрахунку обґрунтованих цін на товари і послуги, що дозволить забезпечити ефективну господарську діяльність суб'єктів економіки та набуття ними переваг у ринковій цінній конкуренції.

Предмет навчальної дисципліни «Ціноутворення» полягає у вивченні закономірностей формування цін на товари та послуги, факторів, що на них впливають, методів встановлення оптимальних цін, а також моделей та інструментів аналізу цінових процесів у діяльності підприємств і організацій з метою забезпечення ефективного управління прибутковістю та конкурентоспроможністю.

Мета вивчення дисципліни – формування у здобувачів здатності застосовувати методологію, методи та інструменти ціноутворення для оцінки вартості продукції, прогнозування цінових тенденцій та розробки ефективних управлінських рішень у сфері комерційної та фінансової діяльності підприємств.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомлення студентів з теоретичними основами ціноутворення та сучасними підходами до формування цін;
- формування навичок аналізу витрат, попиту, конкурентного середовища та факторів, що визначають цінову політику;
- розвиток умінь визначати оптимальні ціни для різних видів продукції та послуг із врахуванням стратегічних цілей підприємства;
- навчання методам оцінки ефективності цінових рішень та прогнозування їхнього впливу на фінансові результати;
- формування здатності застосовувати сучасні інформаційно-аналітичні інструменти для обґрунтування цінових стратегій;
- розвиток аналітичного мислення та здатності приймати комплексні управлінські рішення у сфері ціноутворення за умов невизначеності.

Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення дисципліни «Ціноутворення» базується на знаннях та вміннях, отриманих здобувачами на рівні бакалаврату, зокрема: вища математика, статистика, теорія ймовірностей, мікроекономіка, макроекономіка, економіка підприємства, маркетинг, бізнес-аналітика.

Постреквізити навчальної дисципліни. Знання та вміння, отримані студентами в процесі вивчення дисципліни «Ціноутворення», сприяють успішному опануванню інших навчальних дисциплін професійного циклу, таких як: стратегічне управління бізнесом, маркетинговий менеджмент, управління прибутковістю та фінансове планування, управління ризиками та управління змінами.

Зміст навчальної дисципліни (денна форма навчання)

№	Назва теми	Методи навчання/методи оцінювання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні основи ціноутворення		Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; аналітичний метод; синтетичний метод; практичний (робота з економічними моделями, статистичними даними, графіками); пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий;
Тема 1.	Ціна та її сутність, функції цін в економіці	
Тема 2.	Принципи ринкового ціноутворення. Ціноутворення на ринках різних типів.	
Тема 3.	Система цін	
Тема 4.	Витрати в структурі ціни виробництва	
Тема 5.	Прибуток у структурі ціни виробництва	Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, аналітичні завдання, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність, завдання на аналіз даних і моделей); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань; оцінювання проектних та лабораторних робіт (моделювання економічних процесів, прогнозування).
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Механізм формування цін		
Тема 6.	Структура ціни реалізації та її розрахунок	
Тема 7.	Поточний контроль	
Тема 8.	Державне регулювання цін у ринковій економіці	
Тема 9.	Цінова політика підприємства	
Тема 10.	Методи встановлення цін	
Модульна контрольна робота		
Форма контролю: залік		

Технічне обладнання та програмне забезпечення. В освітньому процесі з дисципліни «Ціноутворення» використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять із застосуванням презентаційних матеріалів. Вивчення окремих тем та виконання практичних завдань потребує доступу до інформації у всесвітній мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi. Для моделювання цінових процесів та аналізу ринкових даних використовуються спеціалізовані програмні продукти та таблиці електронних обчислень.

Форми та методи контролю. Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний та підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюється під час практичних та семінарських занять і має на меті систематичну перевірку:

- розуміння теоретичних основ ціноутворення та економічних факторів формування цін;
- уміння застосовувати знання для розрахунку цін, побудови моделей та аналізу ринкових даних;
- навичок прогнозування цінових тенденцій та оцінки впливу факторів попиту, пропозиції та конкуренції;
- використання спеціалізованого програмного забезпечення для моделювання цін та обробки статистичних даних.

Форми участі студентів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю:

- виступи та презентації з аналізу ринкових та цінових процесів;
- усні доповіді з розбору практичних кейсів з ціноутворення;
- активна участь у обговореннях, запитаннях і відповідях;
- систематичність роботи на семінарських заняттях та активна участь у дискусіях;
- робота в інтерактивних формах (мозковий штурм, рольові ігри, симуляції);
- аналіз статистичних даних, графіків, ринкових моделей та цінових сценаріїв;
- письмові завдання (контрольні роботи, тестові завдання, аналітичні записки, реферати);
- підготовка конспектів, тез, аналітичних нотаток;
- самостійне опрацювання тем дисципліни та лекційних матеріалів.

Методи поточного контролю:

- усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення);
- письмовий контроль (контрольна робота, аналітичний звіт, реферат, виконання завдань на розрахунок цін та моделювання ринкових процесів);
- комбінований контроль (усне та письмове поєднання для оцінки знань і практичних навичок);
- презентація самостійної роботи або кейс-аналізу;
- спостереження за активністю та участю у практичних заняттях;
- тестовий контроль (закриті та відкриті завдання, аналіз графіків, цінових моделей і сценаріїв);
- робота з проблемними ситуаціями (аналітичні кейси, сценарне моделювання ринкових і цінових процесів).

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

Теми	Поточний контроль знань										Підсумковий контроль		
											Модульна контрольна робота	Залік**	Загальна кількість балів
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	20	20*	100
Робота на семінарському занятті	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
Самостійна робота	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування.

Критерії оцінювання модульного тесту з навчальної дисципліни «Ціноутворення»:

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

- оцінка «відмінно» (А) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);
- оцінка «добре» (В) виставляється за виконання 80% всіх завдань;
- оцінка «добре» (С) виставляється за виконання 70% всіх завдань;
- оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;
- оцінка «задовільно» (Е) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- оцінка «незадовільно» (FХ) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.

Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

«А» - 18-20 балів;

«В» - 16-17 балів;

«С» - 14-15 балів;

«D» - 12-13 балів.

«Е» - 10-11 балів;

«FХ» - менше 10 балів.

Підсумкова семестрове оцінювання з дисципліни «Ціноутворення» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студентів. Воно проводиться у терміни, визначені навчальним планом, і охоплює обсяг матеріалу, визначений програмою курсу.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту. До семестрового оцінювання допускається студент, який виконав усі необхідні роботи.

Підсумкова оцінка виставляється на основі результатів навчання студента протягом семестру. Оцінка студента складається з балів, накопичених за результатами поточного оцінювання, та заохочувальних балів.

Студенти, які виконали всі необхідні завдання і отримали оцінку 60 балів або вище, отримують оцінку, що відповідає отриманій оцінці, без додаткового тестування.

Для студентів, які виконали всі необхідні завдання, але отримали оцінку нижче 60 балів, а також для тих, хто бажає поліпшити свій бал (результат), викладач проводить підсумкову роботу у формі тесту під час останнього запланованого заняття з дисципліни в навчальному семестрі.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота з кожної теми, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів за допомогою стандартизованих та узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
3	3	2	1	0

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування або письмові іспити; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C		
68 – 74	D	задовільно	

60 – 67	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу.

Для успішного засвоєння курсу «Ціноутворення» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Ціноутворення» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Рекомендовані джерела інформації.

Основна література:

1. Березін О. В., Карпенко Ю. В. Ціноутворення в туристичному бізнесі: навч. посіб. - Суми: Університетська книга, 2016. - 168 с.
2. Березін О.В. Управління ціноутворенням: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Березін, Ю. В. Карпенко. Суми: Університетська книга, 2012. – 175 с.
3. Колесников О.В. Ціноутворення : навч. посіб. [3-те вид., виправл. та доповн.] К.: «ЦУЛ», 2016. 159 с.
4. Колесников О.В. Ціноутворення: Навч. посіб. - 2-ге вид., випр. та доп. - К.: ЦНЛ, 2006. - 144 с.
5. Колесников О.В. Ціноутворення: навч. посіб./ Колесников О.В. - 3-е вид., випр. та доп. - К.: ЦУЛ, 2007. - 144 с.
6. Круш П.В. Ціноутворення: підручник для студ. спеціальності 051 «Економіка» / П.В. Круш, О.І. Андрусь – Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 292 с.
7. Лисак О.І., Андрєєва Л.О., Завадських Г.М. Ціноутворення: курс лекцій. – Мелітополь: 2020. – 193 с.
8. Мазур О.Є. Ринкове ціноутворення: навч. посіб./ [Мазур О. Є.]. - К.: ЦУЛ, 2012. - 480 с.
9. Основи ціноутворення: Навч. посіб./ Верхоглядова Н. І., Ільїна С. Б., Іваннікова Н. А. та ін. - К.: Кондор, 2007. - 252 с.
10. Основи ціноутворення: підруч./ [Ред. Олійник Д. І., Кириченко О. А., Денисенко М. П.]. - К.: Професіонал, 2009. - 384 с.

Допоміжна література:

1. Верхоглядова Н. І. Основи ціноутворення : навч. посіб. / Н. І. Верхоглядова, С.Б. Ільїна, Н.О. Іваннікова та ін. – Київ : Кондор, 2007. – 252 с.
2. Мазур О. Є. Ринкове ціноутворення: навч. посіб./ [Мазур О. Є.]. – К.: ЦУЛ, 2011.- 480 с.
3. Confessions of the pricing man: how price affects everything. Copernicus, 2015. 236 p.
4. Hill P. Pricing for profit: how to develop a powerful pricing strategy for your business. Kogan Page, Limited, 2015. 280 p.
5. Marn M. V., Zawada C. C., Baker W. L. Price advantage. Wiley & Sons, Incorporated, John, 2012.

6. Pricing for profit: how to develop a powerful pricing strategy for your business. Kogan Page, Limited, 2013.
7. Pricing strategy: setting price levels, managing price discounts and establishing price structures. Cengage South-Western, 2011. 344 p.
8. Raju J. S. Smart pricing: How Google, Priceline, and leading businesses use pricing innovation for profitability. Upper Saddle River, N.J : Wharton School Pub., 2010. 212 p.
9. Ramanujam M., Tacke G. Monetizing innovation: how smart companies design the product around the price. Wiley & Sons, Incorporated, John, 2016. 256 p.

Електронні ресурси:

1. Закон України «Про ціни і ціноутворення» від 21.06.2012 р. № 5007-VI [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17#Text>.
2. Податковий Кодекс України від 23.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Митний Кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Ціни та ціноутворення: опорний конспект лекцій для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр» спеціальності 073 «Менеджмент» денної та заочної форми навчання / М. І. Кареба — Миколаїв: МДАУ, 2017. — 100 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2155/1/Tsiny_ta_tsinoutvorenn_ua.pdf.